

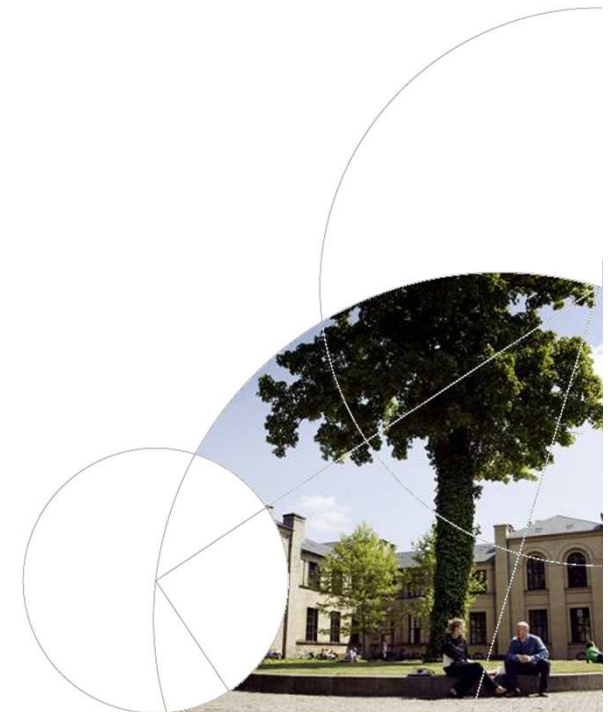

Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet

Blomsterbræmmers betydning for nyttedyr -forsøg med deres betydning for regulering af æblevikler i projektet Fruitgrowth

Lene Sigsgaard
Institut for Plante- og Miljøvidenskab

Temadag om økologisk kernefrugt
Årslev, 22 august 2013

FruitGrowth

Novel organic solutions securing future growth

Lene Sigsgaard, Maren
Korsgaard Institut for
Jordbrug og Økologi,
Københavns Universitet
Michelle Williams, Klaus Paaske
Aarhus University

Supported by
The Organic RDD programme, GUDP
Ministry of Food, Agriculture and Fisheries

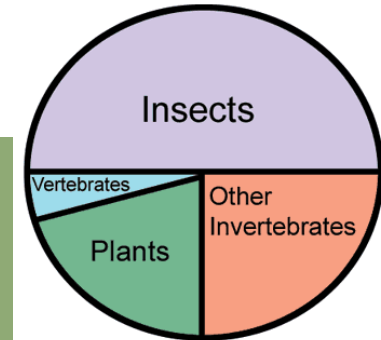
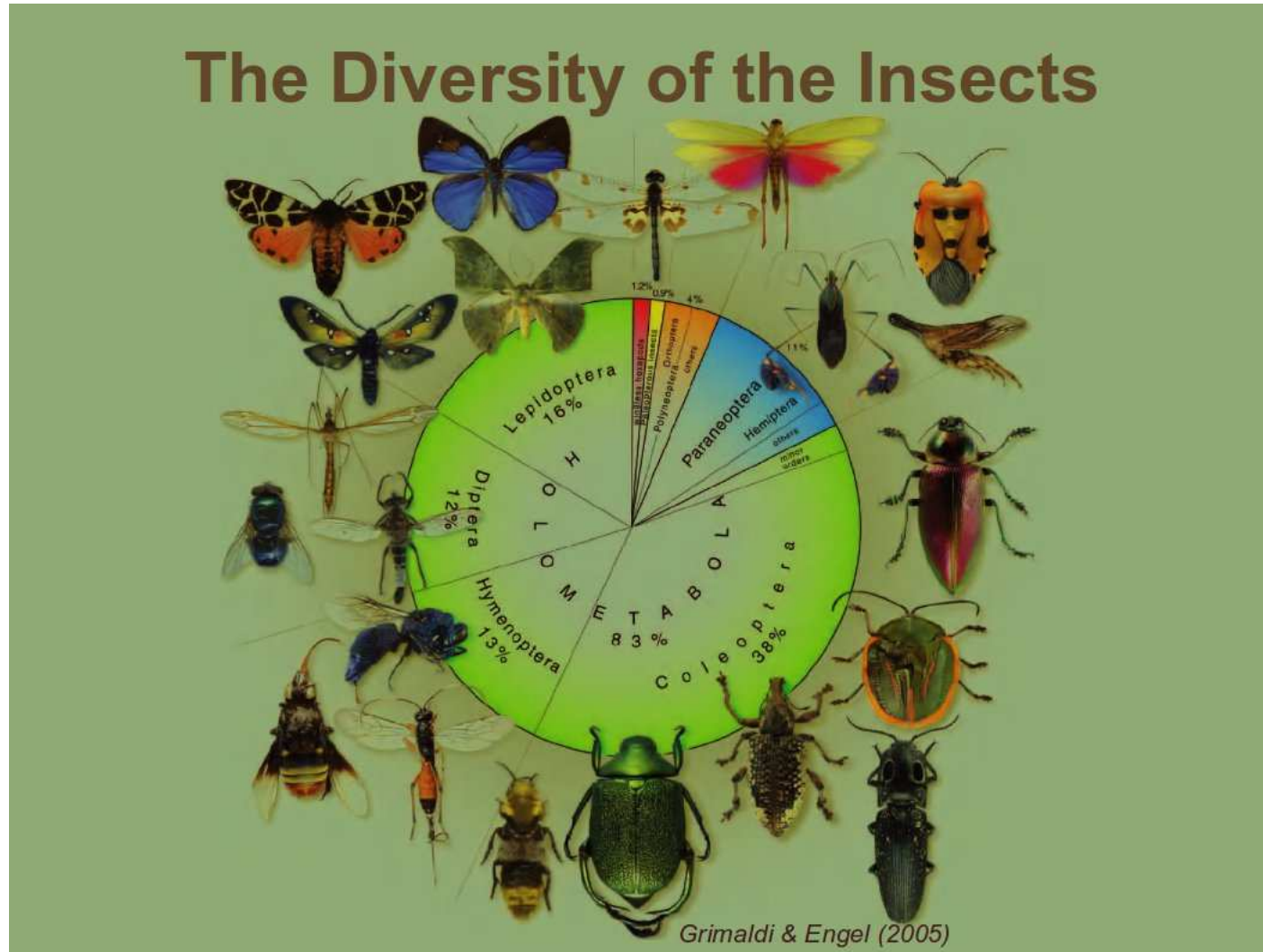

AARHUS UNIVERSITY

DET BIOVIDENSKABELIGE FAKULTET
KØBENHAVNS UNIVERSITET

Biodiversitet

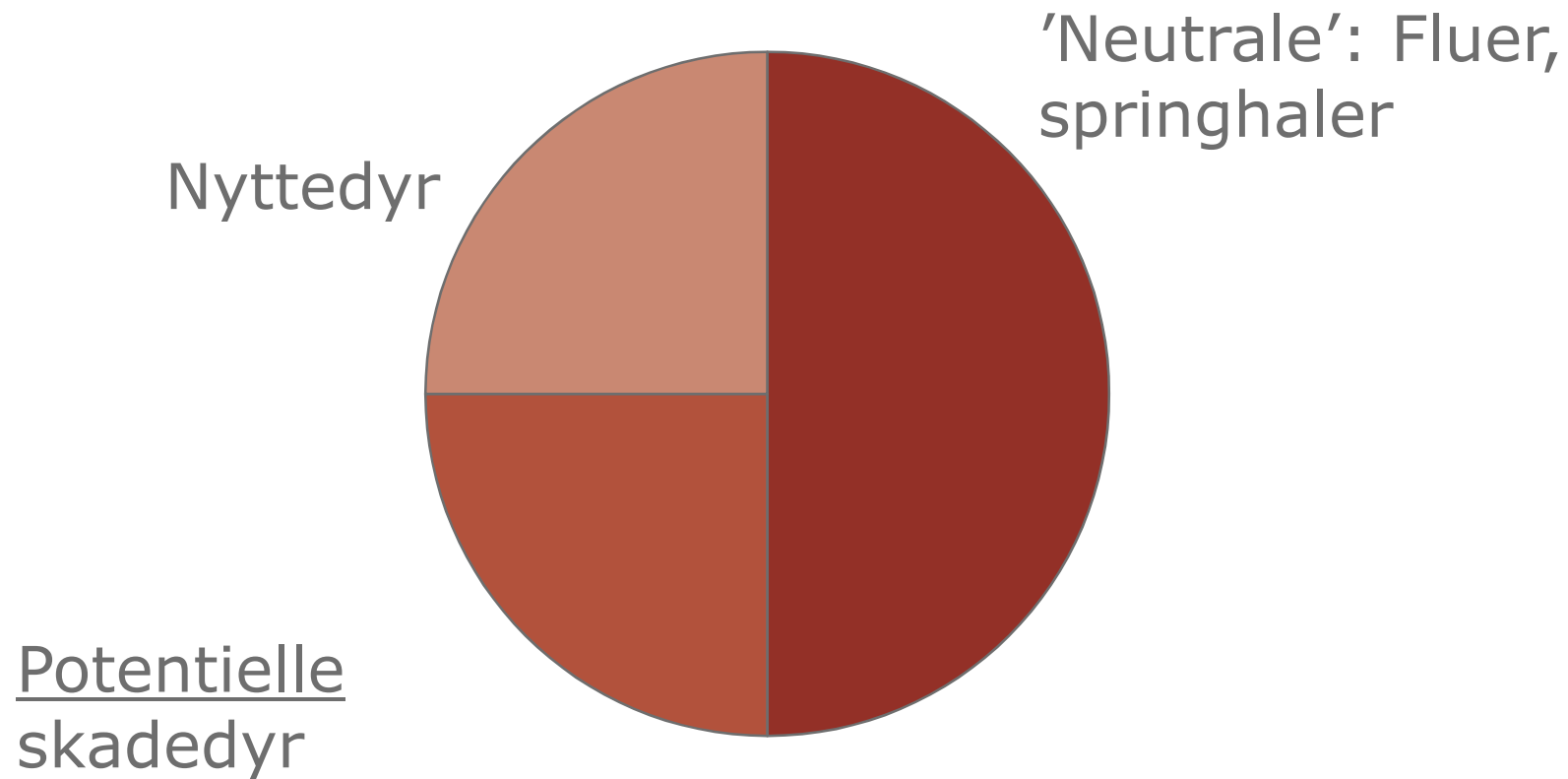

Sted og dato
Dias 3

1 mill dyr, ca 800.000 er insekter

I æble og pære 800-1000 arthropoder (leddyr)

Udfordring for økologisk æbleproduktion

Lille areal

Ustabilt udbytte pga skadedyr og sygdomme

Behov for udvikling af metoder til bekæmpelse af skadedyr som kan anvendes i økologisk produktion og som kan bidrage til nedbringelse af pesticidforbruget

Strategier til skadedyrsregulering i økologisk jordbrug

Figure 1

Diagrammatic representation of arthropod pest management strategies for organic crops. Priority is given to preventative strategies, which are considered first, followed by more direct measures if preventative strategies are not sufficient (data from Reference 165).

4 Midler

3 Udsætning af Nytte-Organismer

2 Fremme Nytteorganismer –f.eks. blomsterbræmmer

1. Dyrkningspraksis

Cydia pomonella – æblevikleren

Biologisk bekæmpelse i det tidlige forår -generalisterne

Edderkopper og rovtæger

Kan 'ligge på lur' og stoppe tidligt angreb

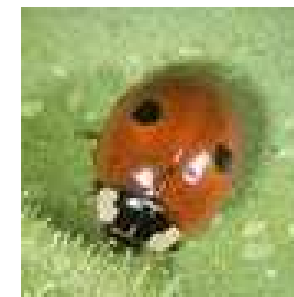
Mere specialicerede nyttedyr

Aphidius

svirrefluelarve

Adalia

Guldøje

Galmyg *Aphidoletes*

Nyttedyr

Snyltehvepse og snyltefluer

Specialister

- Galmyg
- Guldøjer
- Mariehøns
- Svirrefluer

Rovmider

Generalister

- Edderkopper
- Mejere
- Ørentviste +/-
- Rovtæger
- Løbebiller og rovbiller
- Guldsmede
- Myrer +/-

Bestøvere

- Bier og humlebier

OG: Fugle (mejser, musvitter, svaler)

Frøer, tudser, pindsvin, snoge m.fl

Flagermus,

Ræv, kat, mår, lækat,

brud

Nyttedyrs behov

FØDE

Nektar og pollen

Konstant adgang til føde

Bytte (1 eller flere –specialist – generalist)

Alternative byttedyr

LEVESTEDER

Skjul

Passende mikroklima

Egnede steder til f.eks

- at sætte edderkoppespind
- At lægge æg

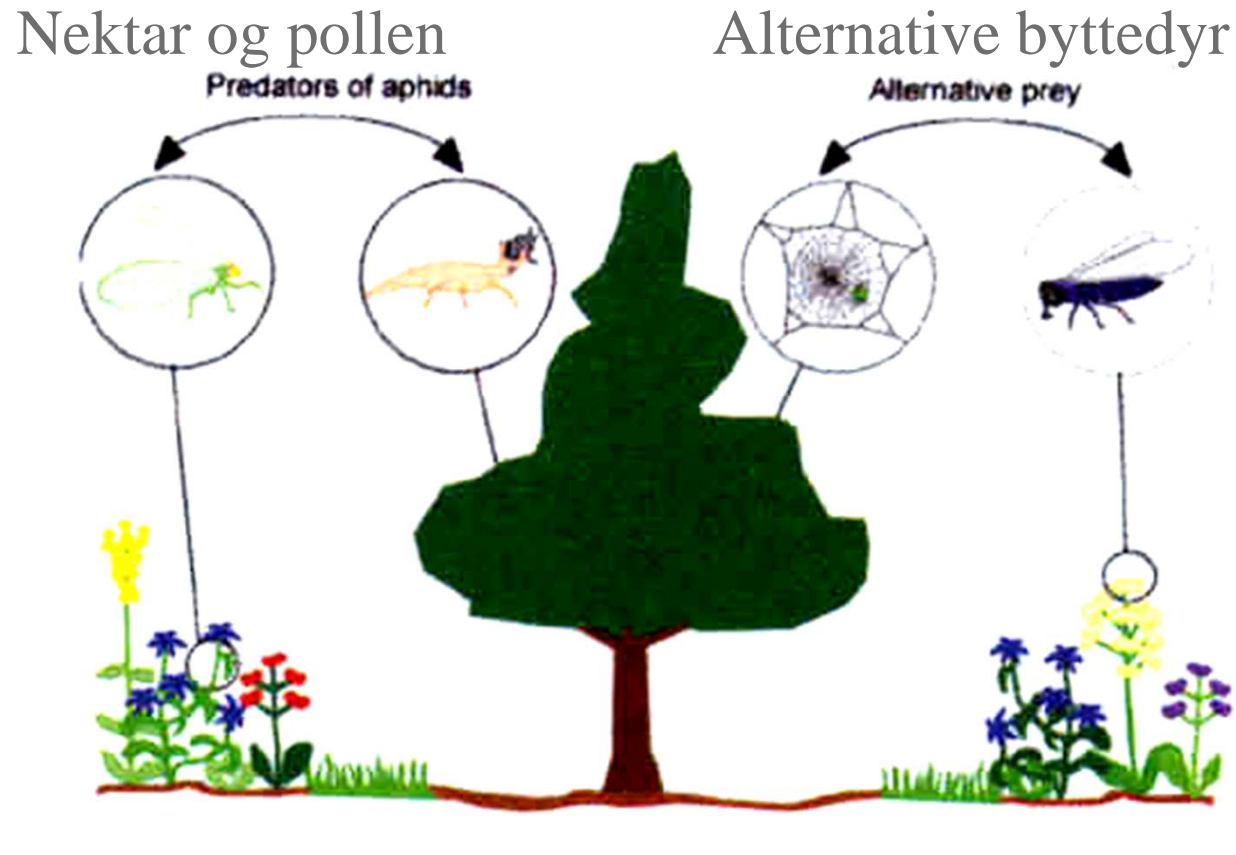
Overvintringsmuligheder

.....

Mange forskellige nyttedyr –mange behov –behov for diversitet

Bblomsterbræmmer og hegn som kilde til nyttedyr

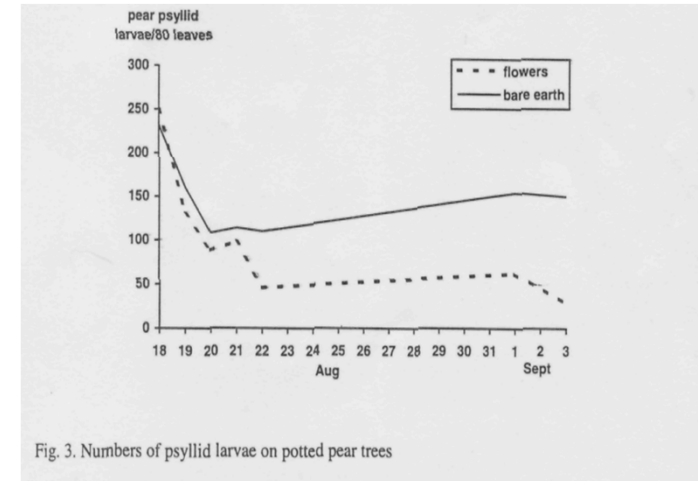
Overvintringssteder og skjul

Ecological Infrastructures,
Boller et al, 2004, IOBC

Blomster under træer kan sænke angreb af skadedyr

I pære
pærebladloppe

Solomon & Fitzgerald, 99

I æble
vist for en viklerart i NZ (boghvede),
data fra CH tyder på det samme overfor bladlus
(forsøg med 1 behandling og 1 kontrol)

Forsøg 2011-13 for at se om der kan være en nyttig effekt af blomsterbræmmer overfor æblevikler

- Larvedødelighed
- Parasitering
- Prædation på æg

- Plantesammensætning på lokaliteter
- ---enårig
- ---flerårig

- Opgørelse af forekomst af insekter

- --I plantager med blomsterbræmmer eller græs
- -----Afhængigt af afstand til blomsterbræmmer

Lokaliteter

5 økologiske plantager med blomsterbræmmer

5 økologiske plantager med græsstriber (kløvergræs)

Alle på Sjælland

Hunsballe urteblanding +
25% kommen
10% kørvel
5% cikorie
20% esparsette
20% kællingetand
20% lucerne

Sted og dato
Dias 15

FRØBLANDING

alm kællingetand

almindelig røllike

gul sennep

hjulkrone

kornblomst

alm knopurt

vild gulerod

hvid okseøje

kamille

humlesneglebælg

boghvede

blodkløver

Blomsterbræmme Strandegaard

Blomsterbræmme Kyse

Sted og dato
Dias 17

Ventegodtgaard

Sted og dato
Dias 18

Blomsterbræmmers effekt på æbleviklerlarver -

Fandt høj parasitering -1/3 parasiteret
Dødelighed 20-30%
10% højere ved bræmmer

2011 > 1150 viklere
2012 > 300 viklere

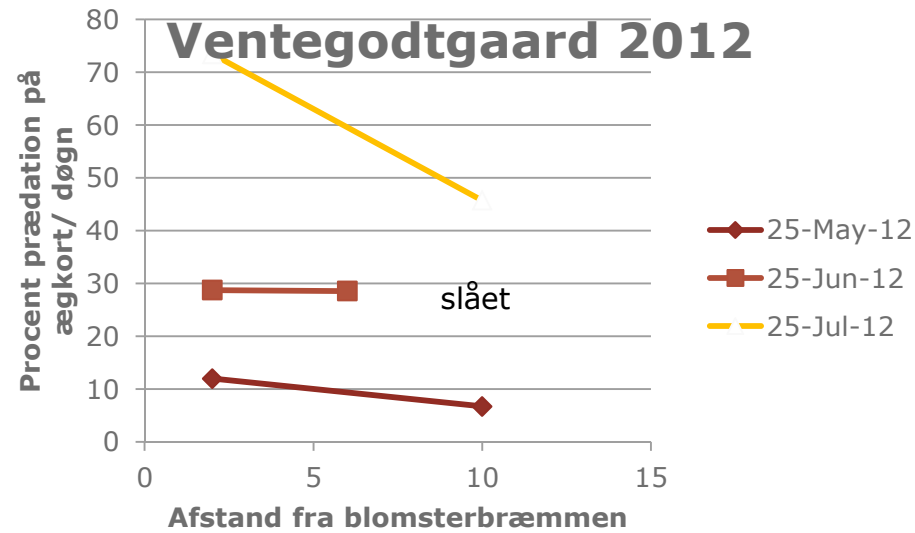
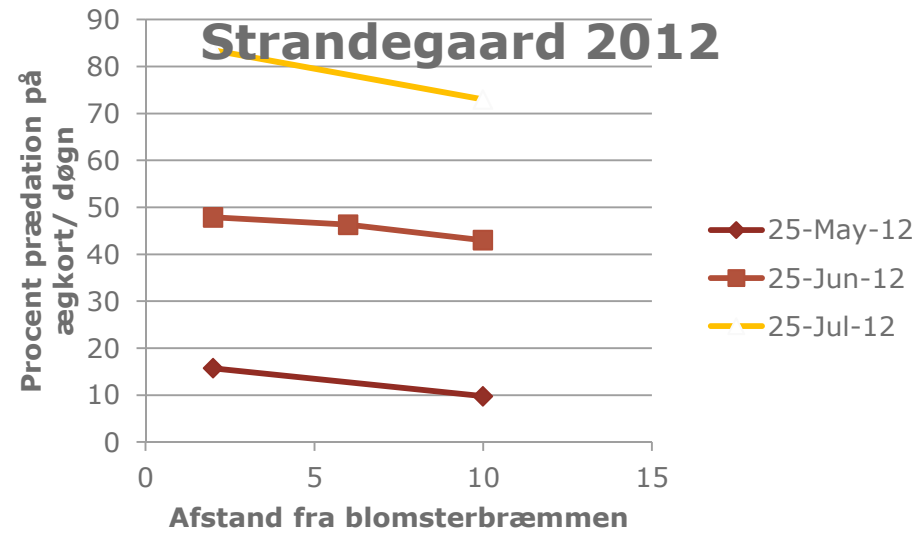

'vinter' ved 5 grader
Før opdræt

Sted og dato
Dias 19

Ægprædation som funktion af afstand til blomsterbræmmen

Andel æbler med viklere

Ikke forskel mellem plantager med blomsterbræmmer og med græsbræmmer -for stor variation

men i plantager med blomsterbræmme var der færre angrebne æbler nær blomsterbræmme (10% færre i 2011) .
Tilsvarende resultater for 2013.

Blomsterbræmmers effekt på forekomst af nytte dyr

Indsamling med ketcher og bankeskærm for at opgøre forekomst af nytte dyr i 2012 og med bankeskærm i 2013.
Bestemmelse afsluttet for 2012, begyndes for 2013

I bølgepapbælter var der flere overvintrende næbtæger ved blomsterriben end længere væk

Mht edderkopper ser der ikke ud til at være effekt af blomsterbræmmer på overvintringstal – nok fordi mange edderkopper i træer ikke udnytter urtevegetationen meget
Bestemmelse afsluttet, analyse pågår

Sammenfatning om blomsterbræmmer

For:

Godt for bestøvere, fremmer nyttedyr,

Nedsætter skadedyr

(Bladlusangreb nedsættes i **25 m** afstand)

PÅVIST IFHT æblevikler:

Blomsterbræmmer nedsætter skade,

øger ægprædation,

Reducerer vikleroverlevelse

MEN : ikke nok i sig selv

Imod: attraktiv for gnavere

Hvornår: Såning før udgang af april

Blanding – MULTI-funktion –husk nyttedyrene –gerne lang blomstring, pollen og nektar

Pasning: Slå det halve hvert år og fjern materialet, Fjern problematisk ukrudt

Hvis stykket bliver overtaget af græs må det harves op

Erfaring fra æble i Canada viser, at nyttevirkningen stiger årligt op til 5 år –opnåede > 90% ren frugt sidste år (Bostanian, 2004)

Opbygning af *økologiske infrastrukturer* som blomsterbræmmer tager tid og er ikke altid tilstrækkelige

Fra år til år (mere kortsigtet)

Muligheder for at udsætte nyttedyr.

- For eksempel trichogramma-snyltehvepse mod sommerfuglelarver
- manipulere nyttedyrene i plantagen med
  - foder, dufte som tiltrækker dem (ex. lugt af angrebet plante)
  - slåning af undervæksten
- Mikrobiologisk bekæmpelse
- Anvendelse af andre bekæmpelsesmetoder der skåner nyttedyr

Mere information

*Projektet **FruitGrowth** – Nye økologiske løsninger sikrer fremtidig vækst er en del af Organic RDD programmet, som er koordineret af Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer, ICROFS. Det er finansieret fra NaturErhvervsstyrelsen, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.*

http://www.icrofs.dk/Sider/Forskning/organicrdd_fruitgrowth.html

<http://orgprints.org/view/projects/Organic-RDD-FruitGrowth.html>

Om forskning ved KU i forbindelse med projektet:

http://plen.ku.dk/english/research/organismal_biology/applied_entomology/fruitgrowth/

Tak

